

1. 11. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozhodnutí ESD v oblasti dávek sociálního zabezpečení a jejich přeshraničního vyplácení v rámci členských státech Evropské unie

V tomto článku bych Vás chtěl upozornit na zajímavý rozsudek Evropského soudního dvora. Dne 21. července 2011 rozhodl druhý senát ESD ve věci vedené pod spis. zn. C-503/09, jejímž předmětem byla žádost o rozhodnutí předběžné otázky týkající se výkladu článků 4 odst. 1 písm. a) a b), článku 10 odst. 1 a článků 19 a 28 nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (dále jen „Nařízení“).

Rödl & Partner

V úvodu je důležité alespoň stručně nastínit, čeho se předmětný spor týkal. Žádost o posouzení předběžné otázky byla podána v řízení, ve kterém proti sobě stály Lucy Stewart s bydlištěm na území Španělska a Státní úřad práce a důchodu (Secretary of State for Work and Pension). Důvodem bylo odmítnutí přiznání nároku na výplatu krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením ze strany Státního úřadu práce a důchodu ve prospěch Lucy Stewart (britské státní příslušnice narozené v listopadu 1989, trpící Downovým syndromem; od roku 2002 žije s rodiči ve Španělsku; otec pobírá starobní důchod od roku 2001 a matka od roku 2005; Lucy Stewart nebyla nikdy výdělečně činná a s ohledem na její zdravotní postižení to nelze očekávat ani v budoucnu).

Při dosažení šestnáctých narozenin Lucy Stewart požádala její matka o přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením.

Podmínky pro přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením stanoví britský zákon o příspěvcích a dávkách sociálního zabezpečení (Social Security Contributions and Benefits Act 1992). Podle tohoto zákona osoba mladistvého musí pro přiznání dávky splňovat tyto podmínky:

- dosáhla věku 16 let;
- nedosáhla věku 20 let (v některých případech 25 let) ;
- byla práce neschopná po dobu 196 po sobě jdoucích dnů bezprostředně předcházejících rozhodnému dni;
- není žákem nebo studentem denního studia;
- má obvyklé bydliště anebo skutečný pobyt na území Velké Británie.

Shora uvedenou žádost o přiznání dávky Státní úřad práce a důchodu odmítl a své odmítnutí odůvodnil tím, že není splněna poslední ze shora uvedených podmínek, a to, že mladistvá v době podání žádosti byla fakticky dlouhodobě usazená ve Španělsku.

Toto rozhodnutí matka mladistvé napadla u příslušného britského soudu, který se na ESD obrátil s následujícími otázkami. *Za první*, zda je předmětná dávka považována za dávku v nemoci podle článku 4 odst. 1 písm. a) nebo dávku v invaliditě podle článku 4 odst. 1 písm. b) Nařízení. *Za druhé*, pakliže se jedná o dávku v nemoci, zda lze na rodiče mladistvé nahlížet jako na osoby zaměstnané anebo výdělečně činné ve smyslu článku 19 Nařízení anebo jako na důchodce podle článku 28 a násl. *Za třetí*, pakliže by se jednalo o dávku v invaliditě, jsou-li členské státy oprávněny stanovit skutečné bydliště na území tohoto státu jako jednu z bezpodmínečných podmínek pro přiznání takové dávky.

Evropský soudní dvůr shledal, že v případě krátkodobé i dlouhodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením se svým charakterem jedná o dávku v invaliditě ve smyslu článku 4 odst. 1 písm. b) Nařízení. ESD v předmětném rozsudku opětovně zdůraznil, že za dávku sociálního zabezpečení se považuje taková dávka, která je příjemci poskytována na základě situace vymezené právními předpisy, a to bez individuálního posouzení osobních potřeb a vztahující se k rizikům uvedeným přímo v článku 4 odst. 1 písm. b). Dávka v invaliditě kryje riziko určitého předepsaného stupně neschopnosti příjemce, je-li pravděpodobné, že tato neschopnost bude trvalá nebo dlouhodobá. V případě žadatelky Lucy Stewart se tak jednoznačně jedná o případ splňující znaky invalidity vzhledem k povaze jejího vrozeného onemocnění. ESD dále zdůraznil, že předmětem a účelem takových dávek je poskytnutí příspěvku oprávněné osobě, která je v důsledku svého zdravotního postižení nebo nemoci práce neschopná, jež příjemci dávky umožní pokrýt jeho potřeby.

Vzhledem k tomu, že podle názoru ESD je krátkodobá (i dlouhodobá) dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením dávkou v invaliditě, nesmí být jejímu příjemci odepřena tato dávka z důvodu nesplnění podmínky obvyklého nebo skutečného bydliště na území členského státu, který má být k vyplácení dávky povinován. Proto je nutné režim přiznání a vyplácení takové dávky posuzovat dle článku 10 Nařízení. Podle článku 10 Nařízení nesmí tento druh dávek podléhat žádnému zde uvedenému omezení, tj. jejich snížení, úpravě, pozastavení, odnětí nebo konfiskaci z důvodu absence bydliště na území daného členského státu. Článek 10 Nařízení tak brání členskému státu stanovit kritérium skutečného anebo předchozího skutečného bydliště jako podmínku pro přiznání dávky v invaliditě.

Závěrem lze konstatovat, že se jedná o velmi významné rozhodnutí v oblasti práva sociálního zabezpečení na komunitární úrovni v souvislosti s migrací a usazováním občanů Evropských společenství na území jeho jednotlivých členů. Toto rozhodnutí totiž jednoznačně zakazuje členským státům, aby přiznání dávek v invaliditě vázaly na skutečné bydliště nebo předchozí skutečné bydliště na území dotčeného členského státu. Jde tak o rozhodnutí jednoznačně ve prospěch žadatelů o tyto dávky.

Thomas Britz
Advokát/Rechtsanwalt
Senior Associate

[Rödl & Partner, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)